

30. Tiistaina 19 päivänä huhtikuuta 1994

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi taidenäyttelyiden valtiontakuusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta 776

Hallituksen esitys n:o 20
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle ,,

Hallituksen esitys n:o 4
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

3) Ehdotus laiksi kirkkolain muuttamisesta 777

Hallituksen esitys n:o 19
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2

Ensimmäinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ,,

Hallituksen esitys n:o 36
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 3

5) Ehdotukset laiksi kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta 777

Hallituksen esitys n:o 275/1993 vp
Lakialoite n:o 13
Talousvaliokunnan mietintö n:o 12

Esitellään:

6) Ed. Mäkelän ym. lakialoite n:o 20 laiksi koskiensuojelulain 1 §:n 40 kohdan kumoamisesta ,,

7) Ed. Laakkosen ym. lakialoite n:o 21 laiksi arvonlisäverolain 57 §:n muuttamisesta 781

8) Ed. Rauramon ym. lakialoite n:o 22 laiksi arvonlisäverolain 59 §:n muuttamisesta 782

Pöydällepanoa varten esitellään:

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion maksuperustelain 1 ja 8 §:n muuttamisesta (HE 28) 785

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksen johdosta laiksi aluevaihdoista valtion ja Helsingin kaupungin välillä (HE 29) ,,

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho R., Donner, Järvilahti, Kalliomä-

ki, Kääriäinen, Lahikainen, Lehtinen, Liikkanen, Myller, Nyby, Paloheimo, Pokka, Puhakka, Rehn E., Rätty, Rönholm, Saario, Salolainen, Suhola, Tiuri, Ukkola, Urpilainen, Varpasuo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Paloheimo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Suhola, virkatehtävien vuoksi edustajat R. Aho, Järvelähti, Kääriäinen, Saario, Salolainen, Ukkola, Urpilainen, Varpasuo, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Donner, Kalliomäki, Lahikainen, Lehtinen, Myller, Puhakka, Rätty, Rönholm ja Tiuri sekä tämän kuun 22 päivään yksityisasioiden vuoksi edustajat Liikkanen ja Nyby.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on 18.4.1994 antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 43—45.

ETA-yhdentymisasiat

Puhemies: Ilmoitetaan, että valtioneuvoston 14.4.1994 päivätyllä kirjelmällä ovat saapuneet valtiopäiväjärjestyksen 54 a §:ssä tarkoitettut yhdentymisasiat n:ot 1—3.

Yhdentymisasioiden n:ot 1—3 ennakkokäsittelyyn lähettäminen

Puhemies: Ilmoitetaan, että puhemies on tänään päättänyt,

että ehdotus Euroopan unionin neuvoston tietosuoja koskevaksi direktiiviksi, yhdentymisasiat n:o 1, lähetetään suureen valiokuntaan, jolle hallintovaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto,

että ehdotus Euroopan unionin neuvoston päätökseksi tutkimuksen neljännessä puiteohjel-

masta, yhdentymisasiat n:o 2, lähetetään suureen valiokuntaan, jolle valtiovarainvaliokunnan ja sivistysvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto, ja

että ehdotus Euroopan unionin neuvoston direktiiviksi nuorten työsuojelusta työssä, yhdentymisasiat n:o 3, lähetetään suureen valiokuntaan, jolle työasiainvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 97, 133, 137, 138, 142, 152, 155, 159, 160, 162—165, 167, 169, 171, 172, 175, 178 ja 181. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi taidenäyttelyiden valtiontakuumen annettun lain 4 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 20
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 4
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdy-

tään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi kirkkolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 19
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 2

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 2.

Huomautan valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n säännöksestä, jonka mukaan muut kuin evankelis-luterilaiseen uskontunnustukseen kuuluvat eivät saa ottaa osaa hallituksen esitykseen sisältyvän kirkkolain käsittelyyn.

Käsiteltävänä olevat muutokset kirkkolakiin on sellaisinaan hyväksyttävä tai hylättävä. Hallintovaliokunnan ehdotettua muutosten hyväksymistä ehdotusta niiden hylkäämisestä ei valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n 4 momentin mukaan voida nyt, asian toisessa käsittelyssä, tehdä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 36
Sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö n:o 3

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotukset laiksi kilpailunrajoituksista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 275/1993 vp
Lakialoite n:o 13
Talousvaliokunnan mietintö n:o 12

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ed. Mäkelän ym. lakialoite n:o 20 laiksi koskiensuojelulain 1 §:n 40 kohdan kumoamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. M ä k e l ä : Arvoisa puhemies! Luulen, että lähes jokainen paikalla olevista edustajista tuntee huolta kansalaisten vaikeasta työttömyydestä, energiapolitiikasta ja luonnonsuojelusta. Näin ainakin pitäisi olla. Juuri näihin ajankohdaisiin asioihin liittyy koskiensuojelulakiin esittämäni muutosehdotus.

Kuten tunnettua, on vuonna 87 hyväksytty koskiensuojelulaki tehty vastoin paikallisten kuntien ja asukkaiden tahtoa. Eduskunta piti lain päättämiseksi tärkeimpänä silloin tiedossa olevia luonnonsuojelullisia perusteita. Tuolloin ei osattu ennakoida energian kulutuksen voimakasta kasvua eikä fossiilisten polttoaineiden saastepäästöjen aiheuttamaa uhkaa luonnon globaalille kehitykselle. Sitä vastoin työllisyystilanne oli silloinkin hyvin vaikea. Työllisyyden korjaamiseksi eduskunta päätti selvityksistä, joiden perusteella Iijoki-alueen työllisyyttä voidaan kohentaa. Eräänlaiseksi kompensatioksi työttömyyttä kohentamaan lupailivat eräät tahot Pudasjärvelle turvevoimalaa, jota lupauksista huolimatta ei ole toteutettu.

Iijoen vesistön voimataloudellinen rakentaminen perustuu eduskunnan ja valtioneuvoston 1950- ja 1960-luvuilla hyväksymiin lupapäätöksiin. Iijoen aluomaan rakennettiin Pohjolan Voima Oy:n toimesta viisi voimalaitosta ja vesis-

tön yläpuolisiin jokiin paikallisten kuntien toimesta kaksi voimalaitosta. Pääuoman voimalaitoksiin rakennettiin vielä varaus lisäkoneistoja varten. Iijoen voimalaitosten sähkön tuotannon tasaamiseksi otettiin säännöstelyn vesivarastoiksi Iijoen yläjuoksulla sijaitsevat Kostonjärvi ja Inninjärvi. Nyt Iijoen vesistöön rakennettujen voimalaitosten yhteenlaskettu teho on 160 megawattia ja vuosienenergia noin 855 gigawattituntia vuodessa.

Voimayhtiöiden taholla pidettiin luonnollisena, että Iijoen vesistö rakennetaan suunnitelmien ja lupaehtojen mukaisesti kokonaan sähkön tuotantoon. Niinpä yllätys olikin melkoinen, kun eduskunta kielsi Iijoen vesistöä keski- ja yläosan rakentamisen koskiensuojelulailla. Koskiensuojelulain perusteella estyi Iijoen vesistöalueelle suunniteltujen voimalaitosten ja altaiden rakentamismahdollisuus ja alauoman voimalaitoksiin jätetty lisäkoneistojen tilavaraus jäi käyttämättä.

Kauppa- ja teollisuusministeriön vuonna 92 teettämän selvityksen mukaan menetetään koskiensuojelulain johdosta Iijoen vesistössä joka vuosi energiaa noin 750 miljoonaa kilowattituntia. Energian menetys tekee 35 pennin kilowattihinnoittelun mukaisesti laskettuna 262,5 miljoonaa markkaa. Vesistön voimataloudellinen suunnittelu ja tarkoituksenmukaisuus on koskiensuojelulain seurauksena muutettu yhteiskunnan kokonaisedun vastaiseksi. Nyt hukkaan virtaava vesivoima on korvattava tuonnilla mm. Venäjän epävarmoista ja osin erittäin huonokuntoisistakin ydinvoimalaitoksista sekä muilla fossiilisilla polttoaineilla. Iijoen vesivoiman tuhlaaminen on myös Suomen ratifioiman Rion ympäristösopimuksen vastainen, sillä maamme on kyseisen sopimuksen mukaisesti sitoutunut vähentämään saastepäästöjä.

Rouva puhemies! Viime kuukausien ja viikkojen aikana olen saanut ottaa vastaan Oulun ja Lapin läänin asukailta runsaasti puheluja ja kirjeitä. Niissä on pyydetty minua puuttumaan Pohjois-Suomessa vaikeana jatkuneeseen työttömyyteen. He ovat esityksissään vedonneet, että erääksi merkittäväksi työllisyyskohteeksi otettaisiin kiireellisesti Iijoen vesistön rakentaminen, sillä voimalaitosten ja altaiden rakentaminen tarjoaa vuosikymmeniksi sadoille työntekijöille töitä. Työttömyysaste jokivarren kunnissa on noussut 30 prosenttiin ja rakennuslalla se lähentelee 80:tä prosenttia.

Pohjoisen väestön mukaan ei maamme lainsäätäjillä ole oikeutta pitää voimassa enää sellai-

sia päätöksiä, joiden seurauksena estetään työnsaanti ja työtä haluavat henkilöt pakotetaan olemaan työttöminä tai hakeutumaan työhön etelään tai ulkomaille. Työttömyyden korjaaminen Iijoen vesistöalueella on osoittautunut erityisen vaikeaksi. Pudasjärvelle luvutun turvevoimalaitoksen toteutuminen estyi koskiensuojelulain voimaantulon mukana. Energiatuotannosta vastuun kantava yhtiö ei voinut liiketaloudellisista syistä ryhtyä turvevoimalaitosta rakentamaan, kun tärkein ja kannattavin energiatuotanto, vesivoima, kiellettiin koskiensuojelulailla. Tämän vuoksi ei kukaan muukaan ole turvevoimalan rakentamisesta Pudasjärvelle voinut kiinnostua.

Näiden perustelujen jälkeen on tosiasiat yksiselitteisesti tunnustettava ja ainoastaan on tarkasteltava hankkeita, jotka ovat kannattavia ja yhteiskunnan kokonaisedun mukaisia. Iijoen voimataloudellinen rakentaminen on yksi niistä. Koskiensuojelulain kumoaminen Iijoen keski- ja yläjuoksun kohdalla on tästä syystä hyvin perusteltua. Onkin toivottava, että jokainen vastuuntuntoinen kansanedustaja ryhtyisi tyhjiin lupauksen sijasta puolustamaan työllisyyden korjaamista ja kotimaisen energiatuotannon lisäämistä. Kun vesivoiman hyödyntäminen voi jatkaa liiketaloudellisesti ilman yhteiskunnan tukia, on energiatuotannon rakentaminen myös työllisyyspoliittisten syiden perusteella kiistatta välttämätöntä toteuttaa.

Luonnonsuojelullisesti vesivoiman lisääminen on puolusteltavissa vesistöissä, jotka on jo osittain valjastettu sähkön tuotantoon, sillä vesivoimahan kuuluu luonnon omiin uusiutuviin ja saasteettomiin energiantuotantolähteisiin aurin ja tuulen kanssa. Vesistö, johon on voimalaitoksia rakennettu, ei ole enää luonnontilainen vesistö. Sitä vastoin voimalaitoksista vapaina olevat joet, kuten Simojoki ja Tornionjoki, voidaan pitää niin kutsutusti luonnontilaisina vesistöinä.

Ed. J a a k o n s a a r i: Arvoisa puhemies! Koillismaan kunnissa, Kuusamossa ja Taivalkoskella, vallitsee laaja tyytyväisyys koskiensuojelulaista aivan eri tavalla kuin edustaja äsken kertoi. Myös Pudasjärvellä, jossa hyödyt kenties Iijoen jatkorakentamisesta olisivat suurimmat, kuntalaiset kunnan johtoa myöten ovat sitä mieltä, että pahinta, mitä Pudasjärvelle nyt voisi tehdä, on repiä tämä kipeä haava uudelleen auki. Paikallinen väestö nimenomaan toivoo, että energia ja poliittinen tahto suunnattaisiin nyt siihen, että Pudasjärvelle saataisiin koskiensuo-

jelulain mukana hyväksytty turvevoimala. Tämä on hallituksen käsissä. Toivoa sopii, että joitakin positiivisia signaaleja, positiivisia päätöksiä tämän asian suhteen saadaan. On erittäin vastuutonta ed. Mäkelän taholta todellakin nostattaa näitä kipeitä paikallisia kiistoja uudelleen esille, vaikka vaalit kieltämättä lähestyvät.

Suomen maaseudun puolue oli erittäin aktiivinen ympäristöpuolue aikoinaan. Se oli aktiivisesti ajamassa koskiensuojelulakia, ja voin surulla nähdä, että SMP:n rappio näkyy myös siinä, että ympäristönsuojelu ei enää merkitse sille puolueelle mitään.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Hyvin mielelläni allekirjoitan sen arvion, jonka ed. Jaakonsaari juuri julkitsi suhtautumisesta tähän ed. Mäkelän lakialoitteeseen. Lisäksi mielelläni kiinnitän huomiota siihen, että Pudasjärvellä voitaisiin mainittu turvevoimalalupaus toteuttaa myös varsin modernilla tavalla rakentamalla sinne kolmannen sukupolven turvediesel-yksikkö, joka olisi siellä, missä nyt valtion kustannuksella kunnostettu turvesuokin on. Tällä tavalla päästäisiin hyötysuhteeseen, joka on 90 prosentin paremmalla puolella, eikä missään nimessä mennä tällaiseen ratkaisuun kuin ed. Mäkelä ehdotti.

Lisäksi korjaan ed. Mäkelän puheenvuorossa esitetyn väitteen, että ikään kuin meidän sähköntarpeemme tyydytettäisiin tuontisähköllä ulkomailta. Tätä tarvetta ei ole.

Ed. Renko: Arvoisa puhemies! Ed. Mäkelän esittämä aloite ei ole oikeastaan enää ajan tasalla sikäli, että lähempänä kansalaismielipide on sitä, mikä on tullut ilmi, että koskiensuojelulakia purkamalla ei Pudasjärven turvevoimala etene. Sillä ei ole poliittista realismia. Tässä suhteessa on tekniikkakin mennyt monen vuoden aikana eteenpäin.

Iijokilaakso on erittäin pitkä, melkein niin kuin täältä Jyväskylästä. Siinä löytyy varmasti muitakin vaihtoehtoja kuin tämä vanha perinteen koskiensuojelulakikiista. Laki on hyvä ja se yleisesti hyväksytään, mutta sillä lailla ei toivota olevan elinkeinoelämän kehittämistä jarruttavia seurauksia. Nyt ollaan juuri löytämässä uusia keinoja, joilla tämä ikivanha kiista saadaan ratkaistua.

Totean, että kyseessä on sosialidemokraattisen ympäristöministerin Ahteen aikana tehty laki ja se on erittäin kipeä kysymys varmasti gallupeissa nousevalle sosialidemokraattiselle

puolueelle. Tältä osinkin on ihan turha lämmitellä vanhoja saunoja sen takia, että siitä ei löydy realismia lähivuosina.

Ed. Aittomies: Rouva puhemies! Turvevoimala Pudasjärvelle ja koskiensuojelulaki eivät välttämättä eliminoi toisiaan. Turvevoimala on turvevoimala, ja koskien lisärakentaminen on taas kokonaan toinen asia. Turvevoimalaa kannatan henkilökohtaisesti normaalina turvevoimalana, eikä siinä tarvita mitään pajupuskia eikä biodieseleitä, niin kuin ed. Pulliainen tapan- sa mukaan ehdotti tästä tavanomaisesta linjasta poiketen.

Mitä ed. Mäkelä esittää, on aivan perusteltua. Nimenomaan kansalaisten taholta Pohjois-Suomessa kulkiessani on aivan yksiselitteisesti esitetty näkemys, jossa kannatetaan sitä, että olemassa olevia voimavaroja koskiensuojelulaki kumoamalla pyritään saamaan energiateollisuuden käyttöön. Tämä suuntaus, mikä siellä on vaikuttanut koskiensuojelulain voimassaoloaikana, lähti lähinnä liikkeelle etelän ihmisistä, jotka eivät tunne paikallisia olosuhteita lainkaan, vaan puhuvat etelän ihmisen äänellä, etupäässä etelän vihreitä intoilijoita. Paikalliset käsitykset ovat rakentamisen puolesta. Sillä ei tuhota luontoa. Vesi lähtee kulkemaan voimalan jälkeenkin samanlaisena kuin se on sinne tullutkin, ja työllisyysnäkökohdat on otettava pohjoisessa huomioon nyt ja tulevaisuudessa. Siis sekä turvevoimala että kohtuullisessa määrin koskien uusi käyttö ja lisäkäyttö olisi otettava käytäntöön.

Ed. Mäkipää: Arvoisa puhemies! Ennen kaikkea ed. Jaakonsaarelle pitää aivan pöytäkirjoihin todeten mainita, että puhuitte, että SMP:n eduskuntaryhmä on rapiolla. (Ed. Tuomioja: Se, mitä on jäljellä!) Kyllä sietää ed. Jaakonsaaren ja koko SDP:n katsoa, mitä moraalitonta puolue on vuosikausia tehnyt. Te olette täysin rapiolla.

SMP:n eduskuntaryhmä lähtee siitä, että jos haavoja on, niitä ei tulisi aukaista, mutta asia pitää ottaa asiana. Ed. Mäkelän lakialoite on sen laatuinen, että sitä pitää aivan tunteettomasti viedä eteenpäin, eli tämä on hyvä asia. Yhtenä kohtana kohtana hän mainitsi vaikean työttömyysilanteen. Lähdemme myös siitä, että jos joitakin jokia on valjastettu, niin kyllä pitää katsoa hyvin tarkasti, että energiaa saadaan. Tässä mielessä meidän pitää ottaa tämä lakialoite, kun tämä valiokunnassa aikanaan esille tulee, käsitelyyn. Tämä on suuren luokan kysymys ennen

kaikkea pohjoisen Suomen asukkaille. Täällä etelässä aina kaikki suojeltaisiin, mutta meidän pitää ottaa huomioon se, mitä pohjoisen asukkaat tästäkin asiasta ajattelevat.

Ed. Jaakonsaari: Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Aittoniemen puheenvuoroon. Kehottaisin häntä kääntymään uuden eduskuntaryhmänsä puoleen vauhdittaakseen Pudasjärven turvevoimalaa. Nimittäin Pudasjärven turvevoimala on kauppa- ja teollisuusministeri Seppo Kääriäisen vaikutusvaltaisissa käsissä.

Mitä tulee paikalliseen väestöön, esimerkiksi kuusamolaisten suurin toive koko viime vuosikymmenen ajan on ollut suojella lailla heidän upeat koskensa, koska Kuusamon merkittävin elinkeino on matkailu ja matkailu perustuu nimenomaan siihen upeaan luontoon, mikä siellä on. Myös Taivalkoskella paikallinen väestö pitää Iijoen keski- ja yläjuoksun suojelua erittäin hyvänä, ja Pudasjärvellä myös monet valjastamisen kannattajat ovat tulleet siihen tulokseen, että itse asiassa Pudasjärven kunta on hyötynyt tästä ratkaisusta, kunhan toteutetaan se lupaus, että Pudasjärven turvevoimala toteutetaan.

Minusta sen ajatuksen, että aina piiloudutaan ikään kuin omien ennakkoluulojen taakse ja sillä oikeutuksella puhutaan paikallisesta väestöstä, ei pitäisi enää olla nykyaikaa, koska paikallisen väestön kannat on selvitetty monissa, monissa tutkimuksissa, esimerkiksi Iijoen suhteen Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliiton hyvissä tutkimuksissa.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Ympäristöä tarvelevia hankkeita perustellaan aina työllisyysperusteilla. En itse muista yhtään sellaista ympäristöä tarvelevaa hanketta, jonka puolustajat eivät olisi työllisyyteen vedonneet, aivan kuten ed. Mäkelä puheenvuorossaan vetosi.

Ympäristönsuojelu on sitä, että ympäristöä suojellaan silloinkin, kun jokin muu intressi on sen kanssa ristiriidassa, eikä ainoastaan silloin, kun mitään muita intressejä johonkin kohteeseen ei liity.

Ed. Jaakonsaaren äskeinen puheenvuoro on siinä mielessä hyvin havainnollinen, että pikku hiljaa Suomessa onneksi on ruvettu ymmärtämään, että myös ympäristön tuhoamisesta koituu kustannuksia ja ympäristön suojelemisestakin saatetaan jopa saada taloudellista hyötyä esimerkiksi matkailumielessä.

Ed. Mäkelän puheenvuorossaan esittämä kä-

sitys siitä, että vesivoima olisi haitatonta, on harha. Jos hän olisi energiatekniikkaan paremmin perehtynyt, hän ei tällaisia väittäisi. Jos hän kävisi vaikkapa Pelkosenniemenellä katsomassa sitä kohtaa, jossa yläjuoksulta säännöstelty Kitinen ja siinä kohtaa vielä yläjuoksultaan vapaa Kemi-joki yhtyvät, hän näkisi kyllä vesien värierosta hyvin havainnollisesti sen, että vesivoimakin aiheuttaa ympäristömuutoksia.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! En puuttunut ed. Mäkelän esittelypuheenvuorossa siihen kohtaan, missä hän puhui työllisyysvaikutuksista. Kun ed. Mäkipää tähän vielä uudestaan palasi, en voi olla tässä yhteydessä siihen kiinnittämättä huomiota. Nimittäin muistutan siitä, että elämme Eta-kulttuurissa. Jos ruvettaisiin vesivoimarakentamista toteuttamaan, näiden patohankkeiden toteuttaminen on sen verran isoon urakkaan tähtäävää toimintaa, että se on koko Eta-alueella urakkakilpailussa mukana. Hyvin todennäköisesti ratkaisu on se, että yhtään suomalaista ja yhtään pudasjärvistä ei sillä työllistetä.

Ed. Renko: Arvoisa puhemies! Mietin tämän lakialoitteen ajankohtaa ja motiiveita sitä tehtäessä. Näin, että siinä on tietenkin poliittiset motiivit, mutta myös huoli työllisyydestä. Alamme ilmeisesti lähestyä sitä aikaa, jolloin pitäisi kipeän ydinvoimaañestyksen jälkeen myös kansalle ruveta vastaamaan, mistä energiaa.

Tässä suhteessa muistutan, että energiapolitiikan selonteon yhteydessä otettiin voimakkaasti esille myös se, että jo rakennettujen voimaloiden tehon nostaminen tuo työtä uudella tekniikalla jne. Tämä asia on varmaan liikkunut varsin hitaasti. Iijokikin on suosaltaan rakennettu, mutta millä vuosikymmenellä ja millä tekniikalla? Sopisi kysyä, minkä takia tätä tekniikkaa ei haluta uusia ja tehoa lisätä. Eri asia on sitten, vaatiiko se allastamista, ja jos vaatii, niin minne. Se on uusi kiista sitten tässä talossa.

Ed. Saapunen: Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän minullekin tätä lakiesitystä tarjottiin allekirjoitettavaksi, mutta kun se käsitti myös Iijoen yläjuoksun, josta olen aikanaan tapellut, että sitä ei rakenneta, niin en suinkaan siihen halunnut panna nimeäni. Täytyy myöntää kyllä, että jos varmuus tulisi siitä, että Kollajan altaan rakentaminen olisi suoritettu ja Iijoen alajuoksun jo olemassa olevien voimalaitosten tehoa olisi pystytty lisäämään, silloin minä olisin kyllä

nimeni tähän pistänyt. Mutta kun tämä koski laaja-alaisemmin koskien rakentamista, en voi kannattaa aloitetta.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Ed. Jaakonsaarelle totean sen, että toki helmet on säästettävä. Eihän massiivinen rakentaminen tarkoita sitä, että kaikki luonnonsuojellisesti tärkeät alueet valjastettaisiin vesivoiman käyttöön. Mutta minä takaan, että jos lähdetään Pohjois- ja Itä-Suomen näiltä alueilta, mistä puhutaan, siellä on suunnaton määrä sellaisia rakennuskohteita, jotka eivät tuhoa yhteiskunnan ja luonnon kannalta arvokkaita kohteita. Ne on luonnollisesti säilytettävä. Se on tietysti harkinnanvarainen asia.

Suomi tarvitsee työtä. Myös pohjoinen Suomi tarvitsee energiaa. Kun täällä puhutaan ympäristönsuojelusta, niin kumpi on sitten parempi, kun energiaa on joka tapauksessa hankittava, kun ydinvoimaa meillä vastustetaan? Nyt on meillä kivihiilen käyttö lisääntymässä, ja taas se on vastoin meidän kansainvälisiä sopimuksiamme. Rion sopimusta emme pysty toteuttamaan, jos kivihiilen käyttö jatkuvasti lisääntyy.

Näin ollen vesivoima tässä tapauksessa harkiten rakennettuna on paras ratkaisu energian tuotannossa, ympäristökysymyksissä ja myös pohjoisen työllisyyskysymyksissä. Ei tämä tarkoita sitä, että Kuusamon arvokkaat kosket systemaattisesti rakennetaan tai Iijoessa kaikki kohdat. Valikoiden, mutta pohjoisessa on valtava kapasiteetti rakentamisessa. Tätä kansalaiset, minä uskon, 80—90-prosenttisesti siellä haluavat ja kannattavat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

7) Ed. Laakkosen ym. lakialoite n:o 21 laiksi arvonalisäverolain 57 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Laakkonen: Arvoisa rouva puhemies! Metsät ovat meidän merkittävin luonnonvaramme. Metsillä on tärkeä merkitys koko

maamme kansantaloudelle vientitulojen tuojana ja työllistäjänä. Metsäteollisuuden osuus meidän tavara viennistämme onkin lähes 40 prosenttia ja nettovientituloista yli puolet.

Metsätalous on ollut myös melkoinen työllistäjä. Vuonna 1992 metsätalous työllisti suoranaisesti noin satatuhatta henkeä. Metsätalouden työllistävä vaikutus on kuitenkin huolestuttavasti pienentynyt viime vuosina etenkin maaseudulla. Työvoiman määrä on pudonnut markkina-hakuissa, metsäteollisuudessa ja erityisesti mekaanisessa metsäteollisuudessa.

Metsiemme puuvaranto on 1970-luvulta lähtien kasvanut. Hyödyntämismahdollisuudet ovat lisääntyneet, kun poistuma on ollut kasvua pienempi. Metsien kasvusta käytetään tällä hetkellä vain 60—70 prosenttia, mikä merkitsee miljoonien puukuutioiden jäämistä käyttämättöminä luontoon. Kun metsien kasvusta jää suuri osa kokonaan hyödyntämättä, vaikuttaa se tulonmuodostukseen ja työllisyyteen sekä vaarantaa metsävarojen kehityksen. Kun perinteinen maatalous on supistunut, ja supistuu yhä enemmän tulevaisuudessa, tulisi metsävarat käyttää tehokkaammin hyödyksi, jotta edes osa maaseudun työpaikoista voitaisiin säilyttää.

Metsiimme jää hyödyntämättä uunilämmitykseen sopivaa ensiharvennuspuuta varsin suuria määriä. Talteenotto lisäisi merkittävästi työpaikkoja ja yrittäjyyttä etenkin maaseudulla. Lisäksi ensiharvennustoimenpiteet parantaisivat metsän kasvua. Myös puunkäyttöä kiinteistökohtaiseen lämmitykseen olisi mahdollista lisätä huomattavasti, sillä maamme kiinteistössä on noin 1,5 miljoonaa tulisijaa ja lisää rakennetaan koko ajan.

Kesäkuun alussa voimaan tulevassa arvonalisäverolaissa on halot ja pilkkeet asetettu huonompaan asemaan kuin polttoturve, hake ja puristeet. Lain mukaan turve- ja puubrikettien vähittäismyyntipakkauksia tai säkillisen haketta saa myydä ilman arvonalisäveroa, mutta haloista ja pilkkeistä pussiin pakattuna tai narulla niputettuina on maksettava arvonalisävero. Pusseihin pakatulla tai nippuihin sidotulla polttopuulla olisi kysyntää. Pienpakkaus on käyttökelpoinen omakotitalon takkoihin, grilleihin tai kesämökin tarpeisiin. Monissa talouksissa ei myöskään ole varastotiloja suurempien puuvarastojen säilytykseen. Siksi pakattu polttopuu on kätevä ostaa esimerkiksi huoltoasemilta kotiin tai mökille viettäväksi tai retkelle lähettäessä.

Harvennus- ja korjuumenetelmät ovat vielä kalliita ja vaativat runsaasti ihmistyötä. Siksi

pakatun polttopuun hinnasta valtaosan muodostaa alkutuottajan työn osuus ja nimenomaan käsityövaltaisena työnä. Kun kauppias vielä lisää hintaan oman osuutensa, nousee hinta helposti tuotteen arvoon nähden korkeaksi. Jos hintaan vielä lisätään arvonlisävero, nousee tuotteen hinta niin tuntuvaksi, että se haittaa tuotteen menekkiä, voipa jopa tappaa kysynnän. Jotta pakatun puun tuottaja pääsisi tuotteellaan niin sanotusti leiville, pitäisi myyntiä olla runsaasti. Siksi hinnassa ei ole varaa nousta.

Pienpolttopuun tuottajat ovat kyselleet läänien liikevaihtoverotarkastajilta heidän tulkintaansa arvonlisäverolain tarkoittamasta pakatusta polttopuusta. Uudenmaan läänissä pakattulla polttopuulla ymmärretään käsin kannettavaa, mutta ei suurempaa kuormaa. Hämeen, Vaasan ja Kuopion läänien liikevaihtoverotarkastajat tulkitsevat lain tarkoittavan suurempia yksiköitä, esimerkiksi yhden kuution puumäärää pakattuna säkkeihin, kontteihin tai laatiin.

Kun on tiedossa, että uusi arvonlisävero aiheuttaa näin runsaasti tulkintaeroja, on siinäkin mielessä syytä poistaa tämä epäkohta. Pakatulle polttopuulle asetettu arvonlisävero jarruttaa suunnitteilla olevan tehokkaan ja asiakaslähtöisen polttopuuhuollon järjestämistä. Se on myös vastoin kotimaisen energian suosimislinjaa.

Arvonlisäverosta vapaana polttopuiden tuotanto ja jakelu lisääisivät maaseudun työpaikkoja ja antaisivat uusia yrittämisen mahdollisuuksia. Samalla myös metsiimme jäävät miljoonien kuutioiden puureservit tulisivat paremmin hyödynnettyiksi.

Arvoisa rouva puhemies! Arvonlisäverolaissa on todettu runsaasti puutteita, vaikka laki ei ole vielä edes voimassa. Kansanedustajat ovat jättäneet lakialoitteissaan runsaasti muutosehdotuksia. Tässäkin istunnossa on käsitellyssä kaksi arvonlisäverolain muutosehdotusta. Toivonkin, että hallitus piakkoin ryhtyy korjaamaan arvonlisäveroa.

Ed. Paloheimo merkitään läsnä olevaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

8) Ed. Rauramon ym. lakialoite n:o 22 laiksi arvonlisäverolain 59 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. R a u r a m o : Arvoisa puhemies! Myös tämä lakialoite koskettelee arvonlisäveroa.

Kesäkuun 1 päivänä 1994 voimaan tulevan arvonlisäverolain 59 §:n mukaan arpajaisten järjestäminen jää arvonlisäveron ulkopuolelle. Tämä on yleinen käytäntö kaikkialla. Arvonlisäverolakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa on kuitenkin todettu, että arpajaisten järjestämiseen ei katsottaisi kuuluvan arpajaisten järjestäjien asiamiesten, kuten esimerkiksi veikkausasiamiesten välitystoiminta, jota siis tul-taisiin verottamaan välitystoiminnan verollisuutta koskevien periaatteiden mukaisesti.

Vaikka hallituksen esityksen perusteluissa ei Raha-automaattiyhdistystä nimenomaisesti mainitakaan, on tulkittavissa, että myös yhdistyksen rahapeliin sijoituksista yrittäjille sopimuksen mukaan tuleva vuokraksi luonnehdittava osuus olisi arvonlisäverotettavaa tuloa. Muutama sana näistä asioista, miksi katson, että näin ei tulisi olla.

Ensinnäkin asiamiehillä ja tilan vuokranneilla yrittäjillä ei ole hinnoitteluvapautta ja välitystoiminta on monin tavoin arpajaisten järjestäjän toimesta säänneltyä. Asiamies- ja vuokraustoiminta onkin katsottava olennaiseksi osaksi arpajaisten järjestämistä. Tämän vuoksi tämä toiminta olisi jätettävä arvonlisäveron ulkopuolelle.

Arvonlisäveron yleisperiaatehan on se, että loppukuluttaja maksaa siitä mahdollisesti koituvat lisäkustannukset. Tässä tapauksessa arvonlisävero jäisi maksettavaksi joko asiamiehelle tai kyseisille rahapeliyhdistyksille.

Tämän lisäksi peliyhteisöt maksavat arpajaisten koko pelitoiminnan bruttotuotosta ja näin ollen siitäkin osuudesta, jonka asiamies tai yrittäjä saa. Tämäkin sotii arvonlisäveroa vastaan.

Myös neutraalisuusperiaatteessa on ongelmia, koska verotusjärjestelmän neutraalisuuden kannalta haitallisena piirteenä olisi, että arvonlisäveron ulkopuolelle jää Veikkaus-yhtiön omien myymälöiden sekä yleishyödyllisten yhteisöjen harjoittama ja volyymiltaan pienten asiamiesten myyntitoiminta.

Vastaavasti arvonnalisäveron ulkopuolelle jää Raha-automaattiyhdistyksen omien pelihallien ja pelikasinon pelitoiminta. Asiamiehet ja yritykset tulisivat näin eriarvoiseen asemaan. Todennäköisesti tämä houkuttelisi peliyhtiötä rakentamaan omaa ketjuaan entisestäänkin.

Syy, miksi olen päätnyt siihen, että muutos pitäisi loppujen lopuksi saada läpi, on, että tällä muutoksella ei ole juurikaan valtiontaloudellisia merkityksiä. Valtion tulokertymän kannalta lain muutoksella ei ole olennaista merkitystä. Mikäli Veikkaus-yhtiön asiamiesten hoitama pelien myynti jäisi arvonnalisäveron piiriin, tulisi arvonnalisävero seurausvaikutuksiltaan rasittamaan Veikkauksen tulosta, jolloin opetusministeriölle tuloutettava ylijäämä pienenis vastaavalla määrällä.

Veikkaus-osakeyhtiön toiminnan ylijäämähän tuloutetaan opetusministeriölle käytettäväksi arpajaislain mukaisesti tieteen, taiteen, urheilun ja nuorisotyön tukemiseen. Eli tämä on selkeästi valtiovarainministeriön virkamiesten pitkään havittelema pyrkimys yleiskatteellistaa Veikkauksen ja Raha-automaattiyhdistyksen tuotot.

Lopuksi totean, että aloitteen on allekirjoittanut 112 edustajaa, eli selkeä enemmistö salista. Pienenä yksityiskohtana vielä, että myös yksi juuri hallituksen jättänyt ministerikin on tämän allekirjoittanut. Voitaisiin ehkä katsoa, että hallitukseen ei aivan yksimielinen ole tätä sääätäessään ollut. Sen lisäksi asia oli voimakkaasti esillä jo arvonnalisäverolakia säädettäessä verojaostossa ja valtiovarainvaliokunnassa.

Arvoisa puhemies! Katsonkin, että arvonnalisäverolain 59 § tulisi muuttaa siten, että arpajaisten järjestämisen osana myös asiamiestoiminta, raha-automaattien ja rahapeliin sijoitustoiminta jäisivät arvonnalisäveron ulkopuolelle.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rauramon esitystä olen itsekin kannattanut veikkausasiamiesten arvonnalisäverotuksen korjaamisen osalta. Olisin toivonut, että ed. Rauramo olisi ollut ahkera ja aktiivinen keräämään 112 kansanedustajaa ed. Kalliomäen eli sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän laki-aloitteen taakse, jolla esitettiin arvonnalisäverouudistuksen lykkäämistä vuodelle mm. sen vuoksi, että se pahentaa työttömyyttä, nostaa asumiskustannuksia ja ahdistaa ennestäänkin vaikeuksissa olevien ihmisten toimeentuloa maassamme.

Kun ed. Rauramo sanoi, että tällä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, niin arvonnalisäve-

rolla on ihmisten talouteen rajuja vaikutuksia. Autokoulumaksut nousevat, asumiskustannukset nousevat yli 10 prosenttia, jopa kunnallisen juomaveden hinta nousee yli 3 markkaa kuutiolt. Kyllä tämä on aikamoinen lahja hallitukselta Suomen kansalle tässä vaikeassa tilanteessa. Siinä mielessä toivoisi, että ed. Rauramo, jos hallituspuolueiden taholta saataisiin paremmin tätä asiaa korjattua, hallituspuolueiden virheistähän on kysymys, keräisi uuteen lakialoitteeseen myös 112 nimeä.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minäkin olen allekirjoittanut ed. Rauramon lakialoitteen arvonnalisäverolain muuttamiseksi. Haluan todeta, että kaikki ne epäselvyydet ja ongelmat, joita uusi laki on tuomassa mukanaan, ovat ilmeisesti nyt vihdoin ja viimein kantaautumassa myös hallituspuolueiden kansanedustajien korviin. Mehän toimme itse eduskuntakäsittelyn aikana nämä samat ongelmat useampaankin kertaan esille. Silloin hallituspuolueiden kansanedustajat eivät valitettavasti ottaneet esittämäämme kritiikkiä huomioon, vaan hallituspuolueiden kansanedustajat uskollisina hallituksen kannanotoille hyväksyivät hallituksen esityksen arvonnalisäverojärjestelmään siirtymisestä.

Arvonnalisäverojärjestelmään siirrytään erityisen huonossa taloudellisessa tilanteessa vain siitä syystä, että Euroopan unionin jäsenyys edellyttää nykyisen Suomen liikevaihtoverojärjestelmän korvaamista arvonnalisäverojärjestelmällä. Toisin sanoen arvonnalisäverojärjestelmään siirtymisen on Euroopan unionin jäsenyyden ehto ja edellytys.

Monet kansanedustajat ovat jo tehneet yksittäisiä lakiesityksiä arvonnalisäverolain muuttamiseksi, ennen kuin lakia on alettu edes toimeenpanna. Myös hallitus on jo tuomassa korjausesityksiä lakiin, ennen kuin lakia on edes ehditty soveltaa.

Eikö tämä kaikki osoita juuri sitä, että arvonnalisäverojärjestelmää ei olisi pitänyt ottaa käyttöön näin hätiköiden, koska se sisältää suuria virheitä, joita jälkikäteen joudumme paikkaamaan. Paikkauksen jälkeenkin laki tulee nostamaan huomattavasti elinkustannuksia. Ensivaihtelma EU-jäsenyydestä tulee olemaan, että kaikki hinnat nousevat.

Ed. R a u r a m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rajamäelle aivan lyhyesti totean, koska hän veti sen johtopäätöksen ni-

menomaisesta lakialoitteesta, että se lisäisi kansalaisten verorasitusta, että tämä lakialoite ei sitä tee, tämä on neutraali. Muuten tapahtuisi siirto opetusministeriöltä valtiovarainministeriölle, jos laki nykyisessä muodossaan menisi läpi. Tämä jättäisi rahat opetusministeriön käyttöön.

Ed. Laaksoille totean, että toki on parempi, että lakiin koetetaan tehdä muutokset niiltä osin, kuin epäkohtia on ilmennyt, ennen kuin laki tulee voimaan kuin vasta sen jälkeen, kun laki on jo voimassa. Kyllä siinä kuitenkin on hyvää yritystä hyvän tyypin lainsäädäntöön.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Yleensä salissa aloitteista puheen ollen puhuvat vain ne, jotka ovat aloitteen ensimmäisiä allekirjoittajia. Viime perjantaina tapahtui ainakin yksi poikkeus: ed. Rinteen lakialoite herätti silloin hyvin laajan keskustelun. Olin voimakkaasti tukemassa silloin ed. Rinteen aloitetta, opposition edustajan ensimmäisenä allekirjoittamaa.

Nyt haluan korostaa esillä olevan ed. Rauramon aloitteen suurta merkitystä, jota kuvastaa juuri se, että alla on 112 nimeä. Nyt on ensimmäisenä allekirjoittajana hallituspuolueen edustaja. Toivon tälle aloitteelle samoin hyvää menestystä kuten ed. Rinteen viime perjantaina esillä olleelle aloitteelle. Totean samalla, että me kyllä yritimme arvonlisäverolain yksityiskohtaisessa käsittelyssä saada tämän kaltaisia ja monia muita muutoksia. Olimme myös äänestämässä voimaantumalon siirtämisen puolesta, ja loppujen lopuksi äänestimme sitten koko arvonlisäveroehdotusta vastaan, joten tässä rintamassa olemme kyllä olleet alusta alkaen. Puhun nyt vasemmistoliiton kansanedustajista.

Ed. B a c k m a n : Arvoisa puhemies! Ed. Rauramon aloitteella on hyvin laaja poliittinen tuki. Omalta osaltani toivon, että kun ensimmäinen allekirjoittaja on hallituspuolueesta, se tarkoittaa myös sitä, että aloite viedään täällä suuressa salissa eteenpäin lainsäädäntötasolle. On syytä todeta, että arvonlisäverolaki muodostaa ehkä merkittävän poikkeuksen muihin lakeihin nähden. Se poikkeus on jo täällä esiin tullut suuri muutostarve jo tässä vaiheessa, kun itse laki ei ole edes vielä voimassa.

Hallituksen taholta tähän lakiin on tulossa joitakin keskeisiä muutosesityksiä, joista suurimpana toivottavasti tänne tulee vielä tällä viikolla esitys joukkoliikenteen alijäämätuen verotto-muudesta, tämäkin vain sen takia, että EU vaatii näin tehtäväksi. Onneksi näin päin tässä suhteessa

sa EU:sta on hyötyä suomalaisille veronmaksajille. EU pitää suomalaisten joukkoliikenteen käyttäjien puolta tässä asiassa.

Kun tarkastelee näitä lakialoitteita tai muutosehdotuksia, joita tästä salista tulee arvonlisäverolakiin, niin ihmetyttää se, että niitä tulee nimenomaan hyvin paljon myös hallituspuolueitten edustajilta. Kun esimerkiksi veden arvonlisäverosta äänestettiin itsenäisyyspäivän tietämissä, silloin hallituspuolueitten edustajat olivat sitä mieltä, että juomavesi ja jätevesi täytyy pistää täydelle arvonlisäverolle. Nyt samaiset edustajat, vieläpä verojaoston jäsenet, ovat tehneet lakialoitteita, joissa he ovat juuri päinvastaista mieltä, sitä mieltä että veden osalta pitäisi alentaa arvonlisäveroa. Tässä mielessä toivoisi, että hallituspuolueitten näkemykset tulisivat lain säätämisvaiheessa riittävän ajoissa jo esiin, ettei kysymys olisi pelkästään vaalien läheisyydestä.

Ed. L a a k s o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ettei jäisi väärää kuvaa EU:n roolista arvonlisäveron yhteydessä, on todettava se, että tämä laki, kuten jo aikaisemmin totesin, otetaan käyttöön, siis arvonlisäverojärjestelmään me siirrymme siksi, että se on ehto Suomen EU-jäsenyydelle. Arvonlisäverojärjestelmään siirtyminen tulee nostamaan kaikkia hintoja, palvelusten hintoja, myös julkisen liikenteen lippujen hintoja.

Aivan totta on, kuten ed. Backman totesi, että Euroopan unioni ei hyväksynyt sitä, mitä Suomen hallitus esitti, että myös subventio julkiselle liikenteelle tulisi arvonlisäveron piiriin, jolloin lippujen hinnat olisivat nousseet vielä enemmän julkisessa liikenteessä. Mutta asian toinen puoli on se, että tämän veron tuloksena niin puhtaan veden, jäteveden, kaikkien erilaisten palvelujen kuin myös matkalippujen hinnat tulevat tuntuvasti nousemaan. Tästä syystä vasemmistoliitto ei voinut kannattaa tämän kaltaisen lain hyväksymistä.

P u h e m i e s (koputtaa): Ed. Laakso, vastauspuheenvuoro! Käsiteltävänä on ed. Rauramon aloite.

P u h u j a : Jos arvoisa puhemies ei huomannut, niin vastasin ed. Backmanille.

P u h e m i e s : Asiain käsittelyssä kuitenkin olen saattanut havaita, että vastauspuheenvuoron ohjeet on aihetta lukea myös ed. Laakson aika usein.

Ed. S a a s t a m o i n e n : Rouva puhemies! Haluan todeta, että ed. Rauramo on tässä lakialoitteessaan ottanut esiin tärkeän asian, ja minäkin olen siinä allekirjoittajana. Toteaisin, että erityisesti ed. Rauramon esittämistä perusteista neutraliteettia koskeva perustelu on mielestäni järkevä.

Rouva puhemies! Kun tässä on samalla keskusteltu arvonlisäveroasiasta yleensä, toteaisin, että tämän kaltainen suuri verouudistus, niin voitaneen sanoa, on sellainen, että siihen tulee aina korjauksia sitä mukaa kuin asia etenee. Kaikkea ei voida yhdellä kertaa nähdä, kaikkia kokonaisuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Ed. S-L. A n t t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Backmanin puheenvuoron johdosta totean, että arvonlisäverokeskustelu jatkuu sen takia, että meillä on mm. elintarvikesektorin arvonlisävero on kokonaan vielä säätämättä. Hallitus sitä keskuudessaan valmistelee. Se esitys, minkä ed. Rauramo on lakialoitteen muodossa jättänyt, puuttuu erittäin keskeiseen asiaan. Todella toivon, että tällä sektorilla myös hallituksen toimesta, mikäli ei nyt lakialoitteen pohjalta asiaa voida viedä eteenpäin, voitaisiin tämä asia käytännössä toteuttaa. Mutta, ed. Backman, elintarvikkeiden osalta keskustelu jatkuu.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi perjantain täysistuntoon:

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 (HE 28)

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 (HE 29)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi perjantaina kello 13, suullinen kyselytunti ensi torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 14.53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

